

01.04.2014: Endringer i veiledningstekst til SAK10

Bestemmelse	Ny veiledningstekst	Gammel veiledningstekst
<p>Kapittel 2. Tiltak som krever søknad og tillatelse</p> <p>Presisering av unntak fra krav om søknad for våtrom.</p>	<p>Innledning</p> <p>Søknadsplikten for tiltak som omfattes av plan- og bygningslovgivningen følger i utgangspunktet direkte av lovens kapittel 20. Da lovteksten ikke alltid gir rom for alle relevante presiseringer, gis det i visse tilfelle utfyllende bestemmelser i forskrift.</p> <p>Dette kapittelet gir forskrifter som på enkelte områder utdyper søknadsplikten som følger av pbl § 20-1. Kapittel 2 gir forskrifter om søknadsplikten for bruksendring i § 2-1.</p> <p><i>Paragraf 2-2 som presiserte søknadsplikten for våtrom, er opphevet. Søknadsplikt for våtrom følger av pbl § 20-1. Se § 4-1 første ledd bokstav b nr. 2 om hvilke våtromsarbeider som er unntatt fra søknadsplikt. Kravet om kontroll av søknadspliktig våtrom følger av § 14-2 første ledd.</i></p>	<p>Innledning</p> <p>Søknadsplikten for tiltak som omfattes av plan- og bygningslovgivningen følger i utgangspunktet direkte av lovens kapittel 20. Da lovteksten ikke alltid gir rom for alle relevante presiseringer, gis det i visse tilfelle utfyllende bestemmelser i forskrift.</p> <p>Dette kapittelet gir forskrifter som på enkelte områder utdyper søknadsplikten som følger av pbl § 20-1. Kapittel 2 gir forskrifter om søknadsplikten for bruksendring i § 2-1 og våtrom i § 2-2. I tillegg presiserer forskriften også ansvarsreglene for våtrom.</p>

	<p>At et tiltak omfattes av søknadsplikt innebærer at tiltakshaver må ha tillatelse før tiltaket kan settes i verk. Dersom tiltaket er i strid med planvedtak eller materielle krav i lov eller forskrift, må tiltakshaver eventuelt også få innvilget dispensasjon fra aktuelle bestemmelser før tiltaket kan igangsettes, jf. Ot.prp. nr. 45 (2007-2008) s. 311.</p>	<p>At et tiltak omfattes av søknadsplikt innebærer at tiltakshaver må ha tillatelse før tiltaket kan settes i verk. Dersom tiltaket er i strid med planvedtak eller materielle krav i lov eller forskrift, må tiltakshaver eventuelt også få innvilget dispensasjon fra aktuelle bestemmelser før tiltaket kan igangsettes, jf. Ot.prp. nr. 45 (2007-2008) s. 311.</p>
<p>§ 4-1. Tiltak som ikke krever søknad og tillatelse</p> <p>Foretatt presiseringer om solenergianlegg i bokstav b nr. 2.</p>	<p>Til bokstav b nr. 2</p> <p>Enkle installasjoner</p> <p>Ved vurdering av om en installasjon er enkel skal det legges vekt på installasjonens omfang, vanskelighetsgrad, faglige kvalifikasjoner som kreves og konsekvenser av eventuelle feil. Vurderingen må ta utgangspunkt i anleggets størrelse og ikke byggets størrelse.</p> <p>Dersom installasjonen forutsetter nye ledninger eller kanaler fra annen branncelle eller bruksenhet, er tiltaket søknadspliktig. Det gjelder f.eks. der man må trekke røropplegg eller kanaler fra annen branncelle eller bruksenhet. Ventilasjonsanlegg i enebolig innebærer såpass små arbeider at de må anses unntatt selv om anlegget er tilknyttet flere rom. Derimot vil store anlegg i større bygg (kontorbygg, industribygg, sykehus, hoteller o.l.) ikke anses som enkle bygningstekniske installasjoner og vil således være søknadspliktige etter pbl. § 20-1 første ledd bokstav f.</p> <p>Utskifting av oljekjel er en reparasjon av bygningsteknisk installasjon som i utgangspunktet omfattes av pbl. § 20-1 bokstav f. Utskifting av oljekjel vil imidlertid ofte være tiltak som ikke krever søknad og tillatelse etter pbl. § 20-3 bokstav c.</p>	<p>Til bokstav b nr. 2</p> <p>Enkle installasjoner</p> <p>Ved vurdering av om en installasjon er enkel skal det legges vekt på installasjonens omfang, vanskelighetsgrad, faglige kvalifikasjoner som kreves og konsekvenser av eventuelle feil. Vurderingen må ta utgangspunkt i anleggets størrelse og ikke byggets størrelse.</p> <p>Dersom installasjonen forutsetter nye ledninger eller kanaler fra annen branncelle eller bruksenhet, er tiltaket søknadspliktig. Det gjelder f.eks. der man må trekke røropplegg eller kanaler fra annen branncelle eller bruksenhet. Ventilasjonsanlegg i enebolig innebærer såpass små arbeider at de må anses unntatt selv om anlegget er tilknyttet flere rom. Derimot vil store anlegg i større bygg (kontorbygg, industribygg, sykehus, hoteller o.l.) ikke anses som enkle bygningstekniske installasjoner og vil således være søknadspliktige etter pbl. § 20-1 første ledd bokstav f.</p> <p>Utskifting av oljekjel er en reparasjon av bygningsteknisk installasjon som i utgangspunktet omfattes av pbl. § 20-1 bokstav f. Utskifting av oljekjel vil imidlertid ofte være tiltak som ikke krever søknad og tillatelse etter pbl. § 20-3 bokstav c.</p>

	<p>Heis og rullende fortau regnes ikke som mindre tiltak og er ikke unntatt. Derimot kan løfteplattform være unntatt.</p> <p><i>Solenergianlegg, som solcelle- og solfangeranlegg, er å anse som bygningsteknisk installasjon og er søknadspliktig etter pbl. § 20-1 bokstav f. Installering, endring og reparasjon av solenergianlegg i eksisterende byggverk innenfor en bruksenhet eller branncelle, vurderes som en enkel installasjon og er unntatt fra kravet om søknadsplikt.</i></p>	<p>Heis og rullende fortau regnes ikke som mindre tiltak og er ikke unntatt. Derimot kan løfteplattform være unntatt.</p>
<p>Kapittel 5. Søknad og dokumentasjon</p> <p>Foretatt presisering i tredje avsnitt.</p>	<p>Innledning til kapittel 5, tredje avsnitt</p> <p>Søknad om byggetillatelse kan avslås dersom tillatelse til tiltaket forutsetter dispensasjon, og det ikke er søkt om dette.</p>	<p>Innledning til kapittel 5, tredje avsnitt</p> <p>Søknad om byggetillatelse kan avslås dersom tillatelse til tiltaket forutsetter dispensasjon, og det ikke er søkt om dette. Eventuelt kan kommunen avvise søknaden.</p>
<p>§ 5-4. Opplysninger som skal gis ved søknad om tillatelse til tiltak</p> <p>Presiseringer i ingress og til første ledd om kommunens behandling ved manglende opplysninger.</p> <p>Presiseringer i tredje ledd bokstav f, g, i og p om dokumentasjon.</p>	<p>Til veiledning (ingress)</p> <p>En byggesøknad skal gi de opplysninger som er nødvendige for at kommunen skal kunne <i>behandle søknaden</i>.</p> <p>Veiledningen forklarer nærmere hvilke opplysninger som kreves ved søknad om byggetillatelse, herunder ramme- og igangsettingstillatelse. Kommunen har ansvar for behandling av søknader og kan be om flere opplysninger eller <i>avvise</i> søknaden hvis opplysningene ikke er tilfredsstillende.</p> <p>Til første ledd</p> <p>Kommunen har ansvar for behandling av søknader og kan be</p>	<p>Til veiledning (ingress)</p> <p>En byggesøknad skal gi de opplysninger som er nødvendige for at kommunen skal kunne innvilge byggetillatelse.</p> <p>Veiledningen forklarer nærmere hvilke opplysninger som kreves ved søknad om byggetillatelse, herunder ramme- og igangsettingstillatelse. Kommunen har ansvar for behandling av søknader og kan be om flere opplysninger eller avslå søknaden hvis opplysningene ikke er tilfredsstillende.</p> <p>Til første ledd</p> <p>Kommunen har ansvar for behandling av søknader og kan be</p>

om manglende opplysninger eller avvise søknaden hvis opplysningene ikke er tilfredsstillende. *Dokumentasjon av detaljprosjekteringen skal ikke sendes kommunen, men foreligge i tiltaket, jf. § 5-5.*

Til tredje ledd bokstav f (ivaretagelse av krav til universell utforming og arkitektonisk utforming, herunder visuelle kvaliteter)

I plangrunnlaget eller i egne retningslinjer kan kommunen gi bestemmelser om visuelle kvaliteter eller arkitektonisk utforming av tiltak. *I så fall må søker vise at disse bestemmelsene er ivaretatt. Dokumentasjon kan for eksempel være fotomontasje. Universell utforming vil i første rekke inngå i den øvrige dokumentasjonen slik at den enten synliggjøres i innsendt tegningsmateriale eller eventuelt er ivaretatt i prosjekteringsmaterialet i tiltaket, jf. bokstav m og § 5-5.*

Til tredje ledd bokstav g (tiltakets sikkerhet mot fare eller vesentlig ulempe som følge av natur- eller miljøforhold, og behov for eventuelle sikringstiltak)

Grunn kan bare bebygges dersom det er tilstrekkelig sikkerhet mot fare eller vesentlig ulempe som følge av natur- og miljøforhold. Krav til sikkerhet følger i hovedsak av byggeteknisk forskrift kap 7, 9 og 13.

Undersøkelse av natur og miljøforhold skal gjennomføres av tiltakshaver i forkant av søknad. Søker skal i søknad bekrefte at tilstrekkelig sikkerhet foreligger.

om ytterligere opplysninger eller avslå søknaden hvis opplysningene ikke er tilfredsstillende. Detaljprosjekteringen skal derimot forestås, kvalitetssikres og eventuelt kontrolleres av ansvarlige foretak som godkjennes av kommunen i den enkelte sak.

Til tredje ledd bokstav f (ivaretagelse av krav til universell utforming og arkitektonisk utforming, herunder visuelle kvaliteter)

I plangrunnlaget eller i egne retningslinjer kan kommunen gi bestemmelser om visuelle kvaliteter eller arkitektonisk utforming av tiltak. Søker må oppgi om slike bestemmelser finnes og vise at disse bestemmelsene er ivaretatt. Dokumentasjon kan for eksempel være fotomontasje. Universell utforming vil i første rekke inngå i den øvrige dokumentasjonen slik at den enten synliggjøres i innsendt tegningsmateriale eller eventuelt er ivaretatt i prosjekteringsmaterialet i tiltaket, jf. bokstav m og § 5-5.

Til tredje ledd bokstav g (tiltakets sikkerhet mot fare eller vesentlig ulempe som følge av natur- eller miljøforhold, og behov for eventuelle sikringstiltak)

Kommunen har fortsatt rett og plikt til å forby bebyggelse i områder der det ikke anses å være tilstrekkelig sikkerhet mot kjent fare eller vesentlig ulempe som følge av natur- eller miljøforhold, jf. pbl. § 28-1.

	<p>Det må henvises til kartlegging av grunnforhold, ras- og skredfare mv der slike finnes, eller til egne undersøkelser. Når det gjelder miljøforhold, vil det kunne være nødvendig å dokumentere løsningene i forhold til luft- og støyforurensing fra trafikk, industri, m.m.</p> <p>Tiltakshaver <i>har</i> ansvaret for å framskaffe dokumentasjon på at byggegrunnen har tilstrekkelig sikkerhet mot fare eller vesentlig ulempe. Dette vil bl.a. innebære at det vil være tiltakshavers ansvar å skaffe til veie, og bære den økonomiske byrden, ved innhenting av rådgivende uttalelser om <i>grunnforhold, miljøforhold, flom-, stormflo- og skredfare mv</i>. Tilstrekkelig sikkerhet kan eventuelt oppnås gjennom sikringstiltak. Disse må i så fall dokumenteres.</p> <p><i>Kommunen skal avslå søknad dersom søker ikke bekrefter at tilstrekkelig sikkerhet foreligger, eller dersom kommunen sitter med kjennskap om at krav til sikkerhet likevel ikke er oppfylt, jf. pbl. § 28-1. Det vises til temaveiledning HO-1/2008 Utbygging i fareområder.</i></p> <p>Til tredje ledd bokstav i (minsteavstand til annen bebyggelse, kraftlinjer, vegmidte, vann- og avløpsledninger)</p> <p>Kommunen skal i sin behandling vurdere om krav til minsteavstand til annen bebyggelse, vei, vann- og avløpsledninger samt kraftlinjer er ivaretatt. Det må derfor oppgis minsteavstander hvis noe av det overstående er</p>	<p>Det må derfor henvises til kartlegging av grunnforhold, ras- og skredfare der slike finnes, eller til egne undersøkelser. Når det gjelder miljøforhold, vil det kunne være nødvendig å dokumentere løsningene i forhold til luft- og støyforurensing fra trafikk, industri, m.m. idet kommunen kan pålegge særlige tiltak for å redusere eventuelle ulemper. Forholdet til radonpåvirkning fra grunnen må også vurderes. Tilstrekkelig sikkerhet kan eventuelt oppnås gjennom sikringstiltak. Disse må i så fall dokumenteres.</p> <p>Tiltakshaver bør ha hovedansvaret for å framskaffe dokumentasjon på at byggegrunnen har tilstrekkelig sikkerhet mot fare eller vesentlig ulempe. Dette vil bl.a. innebære at det vil være tiltakshavers ansvar å skaffe til veie, og bære den økonomiske byrden, ved innhenting av rådgivende uttalelser om grunnforholdene på byggetomta, radonforekomster og andre farer som kan være til hinder for utbygging, jf. Ot.prp.nr. 45 kap. 18.5.1.</p> <p>Til tredje ledd bokstav i (minsteavstand til annen bebyggelse, kraftlinjer, vegmidte, vann- og avløpsledninger)</p> <p>Kommunen skal i sin behandling vurdere om krav til minsteavstand til annen bebyggelse, vei, vann- og avløpsledninger samt kraftlinjer er ivaretatt. Det må derfor oppgis minsteavstander hvis noe av det overstående er</p>
--	---	--

relevant.

Ledninger i grunnen

Hensynet til ledninger i grunnen er et av flere hensyn som kommunen skal vurdere ved tiltakets plassering etter pbl. § 29-4.

Kommunen skal i sin behandling legge vekt på om en tillatelse vil føre til et ulovlig forhold på annen manns grunn, særlig hvis dette vil føre til at ulovligheten vil bli tilnærmet umulig å rette opp i etterkant. Dette omfatter også forsvarlig adgang til hygienisk betryggende og tilstrekkelig drikkevann, samt slokkevann og bortledning av avløpsvann.

En mulig konflikt mellom et tiltak og eksisterende ledninger vil i de aller fleste tilfeller løses i byggesaken med et vilkår om at eksisterende ledning sikres eller flyttes. Hvis kommunen har grunn til å mistenke at et tiltak kommer i konflikt med ledninger som ikke kan flyttes eller sikres, for eksempel gjennom merknader fra en nabo, må kommunen be om ytterligere dokumentasjon.

Dersom søknaden og/eller nabomerknader viser at det planlagte byggetiltaket kan komme i strid med vann- og avløpsledninger, kan kommunen ved behandlingen av søknaden be om flere opplysninger hvis disse ikke er tilfredsstillende. Dette kan være relevant både i forhold til den vurderingen kommunen skal foreta etter pbl. § 29-4 og i forhold til spørsmålet om søknaden skal avvises etter pbl. § 21-6.

Dersom kommunen anser at slike opplysninger er nødvendige, men mangler, vil tidsfristen ikke starte før kommunen har mottatt fullstendig søknad. Slike mangler kan også gi grunnlag for at søknaden avvises.

relevant.

	<p>Til tredje ledd bokstav p (gjennomføringsplan)</p> <p>Gjennomføringsplanen etter § 5-2 skal sendes inn både ved søknad om rammetillatelse og søknad om igangsettingstillatelse, samt ved endringssøknader. <i>I tillegg skal gjennomføringsplan sendes inn ved søknad om ferdigattest og midlertidig brukstillatelse, jf. § 8-1.</i></p>	<p>Til tredje ledd bokstav p (gjennomføringsplan)</p> <p>Gjennomføringsplanen etter § 5-2 skal sendes inn både ved søknad om rammetillatelse og søknad om igangsettingstillatelse, samt ved endringssøknader.</p>
<p>§ 9-1. Godkjenning</p> <p>Endring i veiledning til fjerde ledd om gebyrlegging ved tildeling av ansvarsrett.</p>	<p>Til fjerde ledd (lokal godkjenning)</p> <p>Lokal godkjenning for ansvarsrett er i utgangspunktet obligatorisk for samtlige funksjoner, og tildeles av kommunen i den enkelte sak. Lokal godkjenning for ansvarsrett har en varighet fram til ferdigstillelse av byggesaken.</p> <p>Det er likevel ikke krav om obligatorisk lokal godkjenning dersom et foretak har relevant sentral godkjenning for tiltaket. I slike tilfeller skal det bare tildeles ansvarsrett. Dette innebærer at kommunen ikke skal foreta den forhåndsvurderingen av kvalifikasjoner og system som gjennomføres i forbindelse med søknad om lokal godkjenning for ansvarsrett. Kommunen skal imidlertid vurdere om det sentrale godkjenningsbeviset er relevant for det omsøkte ansvarsområdet og i så fall tildele ansvarsrett. Dette kan gjøres i forbindelse med vedtak om byggetillatelse.</p> <p>Forhåndsvurderingen av at foretaket har tilstrekkelig styringssystem i bruk og kompetanse for det omsøkte ansvarsrettsområdet, vil være tilstrekkelig ivaretatt gjennom saksbehandlingen i den sentrale godkjenningsordningen.</p>	<p>Til fjerde ledd (lokal godkjenning)</p> <p>Lokal godkjenning for ansvarsrett er i utgangspunktet obligatorisk for samtlige funksjoner, og tildeles av kommunen i den enkelte sak. Lokal godkjenning for ansvarsrett har en varighet fram til ferdigstillelse av byggesaken.</p> <p>Det er likevel ikke krav om obligatorisk lokal godkjenning dersom et foretak har relevant sentral godkjenning for tiltaket. I slike tilfeller skal det bare tildeles ansvarsrett. Dette innebærer at kommunen ikke skal foreta den forhåndsvurderingen av kvalifikasjoner og system som gjennomføres i forbindelse med søknad om lokal godkjenning for ansvarsrett. Kommunen skal imidlertid vurdere om det sentrale godkjenningsbeviset er relevant for det omsøkte ansvarsområdet og i så fall tildele ansvarsrett. Dette kan gjøres i forbindelse med vedtak om byggetillatelse.</p> <p>Forhåndsvurderingen av at foretaket har tilstrekkelig styringssystem i bruk og kompetanse for det omsøkte ansvarsrettsområdet, vil være tilstrekkelig ivaretatt gjennom saksbehandlingen i den sentrale godkjenningsordningen.</p>

	<p>Vurderingen av om den sentrale godkjenningen er relevant for det omsøkte ansvarsområdet er ikke et enkeltvedtak som kan påklages. Avslag på søknad om tildeling av ansvarsrett vil derimot være et enkeltvedtak.</p> <p>Ved å søke om ansvarsrett påtar foretaket seg et ansvar for at sluttresultatet er i samsvar med plan- og bygningslovgivningen. Dette skal kunne dokumenteres ved et eventuelt tilsyn. Foretaket er ansvarlig for at det brukes riktig og nødvendig kompetanse til rett tid. Dersom kommunen er i tvil om det benyttes tilstrekkelig kompetanse i tiltaket, kan kommunen ved tilsyn kreve å få fremlagt organisasjonsplanen som viser bruk av kompetanse (se § 1-2 bokstav e).</p> <p><i>Dersom kommunen kun tildeler ansvarsrett, kan den ikke gebyrlegge som om den skulle ha behandlet søknad om lokal godkjenning. Kommunens eventuelle merarbeid med å vurdere om en sentral godkjenning passer for et aktuelt tiltak eller del av et tiltak, bør ikke gebyrlegges direkte, men tas inn i de generelle overhead-kostnadene. Kommunen bør i slike tilfeller ikke gjøre tildeling av ansvarsrett til en særskilt saksbehandling med tilhørende gebyr.</i></p> <p>Se tabell her som viser en oversikt over godkjenningsområder fra perioden 1. juli 2010 til 31. desember 2011 som kan sammenliknes med nye godkjenningsområder for kontroll gitt etter 1. januar 2012. Tabellen viser hvilke av de tidligere kontrollområdene (høyre kolonne) med tilhørende tiltaksklasse som kan legges til grunn ved søknad om ansvarsrett for kontroll i byggesaker etter 1. januar 2013. F. eks. vil foretak med sentral</p>	<p>Vurderingen av om den sentrale godkjenningen er relevant for det omsøkte ansvarsområdet er ikke et enkeltvedtak som kan påklages. Avslag på søknad om tildeling av ansvarsrett vil derimot være et enkeltvedtak.</p> <p>Ved å søke om ansvarsrett påtar foretaket seg et ansvar for at sluttresultatet er i samsvar med plan- og bygningslovgivningen. Dette skal kunne dokumenteres ved et eventuelt tilsyn. Foretaket er ansvarlig for at det brukes riktig og nødvendig kompetanse til rett tid. Dersom kommunen er i tvil om det benyttes tilstrekkelig kompetanse i tiltaket, kan kommunen ved tilsyn kreve å få fremlagt organisasjonsplanen som viser bruk av kompetanse (se § 1-2 bokstav e).</p> <p>Kommunen kan ikke ta eget saksbehandlingsgebyr for behandling av søknad om lokal godkjenning for ansvarsrett dersom den kun tildeler ansvarsrett.</p> <p>Se tabell her som viser en oversikt over godkjenningsområder fra perioden 1. juli 2010 til 31. desember 2011 som kan sammenliknes med nye godkjenningsområder for kontroll gitt etter 1. januar 2012. Tabellen viser hvilke av de tidligere kontrollområdene (høyre kolonne) med tilhørende tiltaksklasse som kan legges til grunn ved søknad om ansvarsrett for kontroll i byggesaker etter 1. januar 2013. F. eks. vil foretak med sentral</p>
--	---	--

	godkjenning for det tidligere området "Kontroll av prosjektering av brannkonsept i tiltaksklasse 2" få tildelt ansvarsrett uten vurdering av kvalifikasjoner og system for "Kontroll av brannsikkerhet i tiltaksklasse 2".	godkjenning for det tidligere området "Kontroll av prosjektering av brannkonsept i tiltaksklasse 2" få tildelt ansvarsrett uten vurdering av kvalifikasjoner og system for "Kontroll av brannsikkerhet i tiltaksklasse 2".
<p>§ 9-4. Oppdeling i tiltaksklasser</p> <p>Presisering av veiledning til tiltaksklasser for arkitektur i tabell 2.</p>	<p>Til innledning (tabell)</p> <p>Arkitektur</p> <p>Arkitektonisk utforming av byggverk skal ha god terrengmessig tilpasning og plassering, visuell kvalitet, planløsning, miljøkonsept, universell utforming, lyd- og vibrasjonsforhold etc.</p> <p>Tiltaksklasse 1 Arkitektonisk utforming av:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Byggverk i område regulert til åpen bebyggelse og frittstående tiltak i uregulert område • Ikke krevende i f.t. omgivelser • Ingen spesielle krav til uteareal og uterom • <i>Mindre krav til terrengtilpasning</i> <p>Tiltaksklasse 2 Arkitektonisk utforming av:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Område med en viss tetthet, rekkehus, kjedehus ol • Flerfunksjonelle byggverk med enkle krav til planløsning • <i>Middels</i> krav til terrengtilpasning <p>Tiltaksklasse 3</p>	<p>Til innledning (tabell)</p> <p>Arkitektur</p> <p>Arkitektonisk utforming av byggverk skal ha god terrengmessig tilpasning og plassering, visuell kvalitet, planløsning, miljøkonsept, universell utforming, lyd- og vibrasjonsforhold etc.</p> <p>Tiltaksklasse 1 Arkitektonisk utforming av:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Byggverk i område regulert til åpen bebyggelse og frittstående tiltak i uregulert område • Ikke krevende i f.t. omgivelse • Byggverk med en funksjon • Ingen spesielle krav til uteareal og uterom <p>Tiltaksklasse 2 Arkitektonisk utforming av:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Område med en viss tetthet, rekkehus, kjedehus ol • Flerfunksjonelle byggverk med enkle krav til planløsning • <i>Mindre</i> krav til terrengtilpasning <p>Tiltaksklasse 3</p>

	<p>Arkitektonisk utforming av:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Byggverk i arkitektonisk krevende sammenheng, historisk miljø eller by- og tettstedsmiljø. • Flerfunksjonelle og komplekse byggverk med store krav til planløsning og terrengtilpasning. 	<p>Arkitektonisk utforming av:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Byggverk i arkitektonisk krevende sammenheng, historisk miljø eller by- og tettstedsmiljø. • Flerfunksjonelle og komplekse byggverk med store krav til planløsning og terrengtilpasning.
<p>§ 13-5. Godkjenningsområder for sentral godkjenning av foretak</p> <p>Presiseringer og redaksjonelle endringer i veiledning til andre ledd bokstav h (bygningfysikk), bokstav j (ventilasjon- og klimainstallasjoner), tredje ledd bokstav c (grunnarbeid og landskapsutforming) og femte ledd bokstav c (lufttetthet i nye boliger).</p>	<p>Til andre ledd bokstav h (bygningfysikk)</p> <p>Prosjektering av bygningfysikk omfatter verifikasjon av ytelser og tekniske løsninger for følgende fagområder i henhold til byggt teknisk forskrift: energi, strålingsmiljø, lyd og fukt.</p> <p>h.1 - Prosjektering av bygningfysikk, tiltaksklasse 1</p> <p>Prosjektering av bygningfysikk i nybygg eller ved endring av eksisterende byggverk for publikum og arbeidsbygning inntil 2 etasjer, samt bygning med boenheter og høyst to boenheter over hverandre.</p> <p>Prosjekteringen skjer i samsvar med energitiltaksmetoden.</p> <p>Eksempler på tiltak i denne klassen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fritids- og enebolig, tomannsbolig, rekkehus, kjedehus, • mindre arbeids- og publikumsbygg. 	<p>Til andre ledd bokstav h (bygningfysikk)</p> <p>Prosjektering av bygningfysikk omfatter verifikasjon av ytelser og tekniske løsninger for følgende fagområder i henhold til byggt teknisk forskrift: energi, strålingsmiljø og fukt.</p> <p>Grunnlaget for dokumentasjon fremgår i detalj av norsk standard og forskrift.</p> <p>h.1 - Prosjektering av bygningfysikk, tiltaksklasse 1</p> <p>Prosjektering av bygningfysikk (energi, strålingsmiljø og fukt) i nybygg eller ved endring av eksisterende byggverk for publikum og arbeidsbygning inntil 2 etasjer, samt bygning med boenheter og høyst to boenheter over hverandre.</p> <p>Prosjekteringen skjer i samsvar med energitiltaksmetoden.</p> <p>Eksempler på tiltak i denne klassen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • fritids- og enebolig, tomannsbolig, rekkehus, kjedehus, • Mindre arbeids- og publikumsbygg.

	<p>h.2 - Prosjektering av bygningsfysikk, tiltaksklasse 2</p> <p>Prosjektering av bygningsfysikk i nybygg eller ved endring av eksisterende bygninger med 5 etasjer. Prosjekteringen skjer i samsvar med energitiltaksmetoden eller energirammemetoden.</p> <p>Eksempler på tiltak i denne klassen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • boligblokker, større kontor-, og forretningsbygg, • barnehager, skoler, helseinstitusjoner, arbeids- eller overnattingsbygg, • middels store salgs- og forsamlingslokaler, • middels store flerfunksjonelle bygg. <p>h.3 - Prosjektering av bygningsfysikk, tiltaksklasse 3</p> <p>Prosjektering av bygningsfysikk i nybygg eller ved vesentlig endring av eksisterende bygninger der prosjekteringen skjer i samsvar med energitiltaksmetoden eller energirammemetoden og prosjektering av bygninger med flere enn 5 etasjer. Omfatter bl.a. kompliserte bygninger med flere soner (flerfunksjonsbygninger eller bygninger med ulike tekniske installasjonssystemer, soltilskudd og internvarmetilskudd).</p> <p>Eksempler på tiltak i denne klassen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • store kontor- og skolebygg, • store forsamlingslokaler og flerfunksjonelle bygg, 	<p>h.2 - Prosjektering av bygningsfysikk, tiltaksklasse 2</p> <p>Prosjektering av bygningsfysikk (energi, strålingsmiljø og fukt) i nybygg eller ved endring av eksisterende bygninger med 3 – 5 etasjer. Prosjekteringen skjer i samsvar med energitiltaksmetoden eller energirammemetoden.</p> <p>Eksempler på tiltak i denne klassen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • boligblokker, større kontor-, og forretningsbygg, • barnehager, skoler, helseinstitusjoner, arbeids- eller overnattingsbygg, • middels store salgs- og forsamlingslokaler, • middels store flerfunksjonelle bygg. <p>h.3 - Prosjektering av bygningsfysikk, tiltaksklasse 3</p> <p>Prosjektering av bygningsfysikk (energi, strålingsmiljø og fukt) i nybygg eller ved vesentlig endring av eksisterende bygninger der prosjekteringen skjer i samsvar med energitiltaksmetoden eller energirammemetoden og prosjektering av bygninger med flere enn 5 etasjer. Omfatter bl.a. kompliserte bygninger med flere soner (flerfunksjonsbygninger eller bygninger med ulike tekniske installasjonssystemer, soltilskudd og internvarmetilskudd).</p> <p>Eksempler på tiltak i denne klassen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • store kontor- og skolebygg, • store forsamlingslokaler og flerfunksjonelle bygg,
--	---	---

	<ul style="list-style-type: none"> • store sportshaller og kjøpesentra, • store industribygg med stor persontrafikk, • store sykehus, overnattingsbygg og svømmehaller. <p>Til andre ledd bokstav j (ventilasjon- og klimainstallasjoner)</p> <p>Prosjektering av ventilasjon- og klimainstallasjoner. Godkjenningsområdet omfatter fastlegging av luftmengder og dimensjoner på kanaler, produkter, komponenter mv. Prosjekteringen omfatter også utarbeidelse av nødvendig dokumentasjon for utførelse og grunnlag for FDV-rutiner for driftsfasen.</p> <p>j.1 - Prosjektering av ventilasjon- og klimainstallasjoner, tiltaksklasse 1</p> <p>Prosjektering av nye og omprosjektering av eksisterende ventilasjon- og klimainstallasjoner for luftmengde inntil 2000 m³/t. Godkjenningsområdet omfatter røykinstallasjoner i bygninger i BKL 1.</p> <p>Eksempler på tiltak i denne klassen kan være enkle ventilasjon- og klimainstallasjoner i:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bolig eller fritidsbolig, • <i>tomannsbolig</i> og rekkehus, kjedehus, • små arbeidsbygg. <p>Til tredje ledd bokstav c (grunnarbeid og</p>	<ul style="list-style-type: none"> • store sportshaller og kjøpesentra, • store industribygg med stor persontrafikk, • store sykehus, overnattingsbygg og svømmehaller. <p>Til andre ledd bokstav j (ventilasjon- og klimainstallasjoner)</p> <p>Prosjektering av ventilasjon- og klimainstallasjoner. Godkjenningsområdet omfatter fastlegging av luftmengder og dimensjoner på kanaler, produkter, komponenter mv., Prosjekteringen omfatter også utarbeidelse av nødvendig dokumentasjon for utførelse og grunnlag for FDV-rutiner for driftsfasen.</p> <p>j.1 - Prosjektering av ventilasjon- og klimainstallasjoner, tiltaksklasse 1</p> <p>Prosjektering av nye og omprosjektering av eksisterende ventilasjon- og klimainstallasjoner for luftmengde inntil 2000 m³/t uten sentralstyring og som bare betjener en branncelle Godkjenningsområdet omfatter røykinstallasjoner i bygninger i BKL 1.</p> <p>Eksempler på tiltak i denne klassen kan være enkle ventilasjon- og klimainstallasjoner i:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bolig eller fritidsbolig, • vertikaldelt tomannbolig og rekkehus, kjedehus, • landbruksbygg og små arbeidsbygg. <p>Til tredje ledd bokstav c (grunnarbeid og</p>
--	---	--

	<p>landskapsutforming)</p> <p>Fagområdet grunn- og terrengarbeider omfatter graving, sprengning, oppfylling, planering og komprimering. Arbeidene skal utføres i henhold til produksjonsunderlaget, se SAK10 § 1-2 bokstav g.</p> <p>Til femte ledd bokstav c (lufttetthet i nye boliger)</p> <p>Godkjenningsområdet omfatter uavhengig kontroll av lufttetthet i alle nye boliger.</p> <p>Byggesaksforskriften § 14-6 regulerer gjennomføring av kontrollen for dette godkjenningsområdet.</p> <p>Kontrollen for godkjenningsområdet omfatter at det er påvist oppfyllelse av krav til lufttetthet. Det vil normalt være tilstrekkelig å påse at det foreligger dokumentasjon fra tetthetsprøvnig (som del av kvalitetssikringen) av tilnærmet ferdigstilt bygning.</p>	<p>landskapsutforming)</p> <p>Fagområdet grunn- og terrengarbeider omfatter graving, sprengning, oppfylling, planering og komprimering. Arbeidene skal utføres i henhold til produksjonsunderlaget, herunder situasjonsplan, geoteknisk prosjektering, fundamentplan etc</p> <p>Til femte ledd bokstav c (lufttetthet i nye boliger)</p> <p>Godkjenningsområdet omfatter uavhengig kontroll av lufttetthet i alle nye boliger.</p> <p>Byggesaksforskriften § 14-6 regulerer gjennomføring av kontrollen for dette godkjenningsområdet.</p> <p>Kontrollen for godkjenningsområdet omfatter at det er påvist oppfyllelse av krav til lufttetthet. Det vil normalt være tilstrekkelig å påse at det foreligger dokumentasjon fra tetthetsprøvnig (som del av kvalitetssikringen) av tilnærmet ferdigstilt bygning. Alternativt gjennomføres egen kontrollmåling av lufttetthet.</p>
<p>§ 14-6. Gjennomføring av uavhengig kontroll etter § 14-2 første ledd og annen uavhengig kontroll i tiltaksklasse 1</p> <p>Presisering til andre ledd om metode for tetthetsmåling.</p>	<p>Til andre ledd (bokstav a og b)</p> <p>Ansvarlig kontrollerende skal etter bestemmelsens bokstav a kontrollere at det utførende foretaket har rutiner i sitt system for ivaretagelsen av plan- og bygningslovgivningens krav i dette tiltaket, og at disse er fulgt og dokumentert. Det er ikke snakk om noen gjennomgang av systemet, men bare sjekk av de aktuelle rutinene.</p> <p>Etter bokstav b skal kontrollforetaket kontrollere at det er</p>	<p>Til andre ledd (bokstav a og b)</p> <p>Ansvarlig kontrollerende skal etter bestemmelsens bokstav a kontrollere at det utførende foretaket har rutiner i sitt system for ivaretagelsen av plan- og bygningslovgivningens krav i dette tiltaket, og at disse er fulgt og dokumentert. Det er ikke snakk om noen gjennomgang av systemet, men bare sjekk av de aktuelle rutinene.</p> <p>Etter bokstav b skal kontrollforetaket kontrollere at det er</p>

	<p>foretatt tilstrekkelig prosjektering og at det foreligger tilstrekkelig produksjonsunderlag og produktokumentasjon, ettersom det ofte er her det oppstår mangler. Kontrollforetaket skal altså ikke foreta kontroll av prosjekteringen, men bare av at den foreligger, at den er tilstrekkelig, og at den er fulgt i utførelsen.</p> <p><i>Utførende må verifisere at tetthetskravet er oppfylt ved tetthetsmåling.</i></p> <p><i>Den som har ansvarsrett for kontroll av lufttetthet, skal kontrollere at tetthetsmåling er gjennomført av utførende, og kontrollere at resultatet av tetthetsmålingen ligger innenfor forskriftskravet.</i></p> <p><i>Det stilles ikke krav til å benytte bestemt metode for tetthetsmåling. Det kan brukes Norsk Standard eller andre anerkjente metoder, som er egnet til verifikasjon.</i></p>	<p>foretatt tilstrekkelig prosjektering og at det foreligger tilstrekkelig produksjonsunderlag og produktokumentasjon, ettersom det ofte er her det oppstår mangler. Kontrollforetaket skal altså ikke foreta kontroll av prosjekteringen, men bare av at den foreligger, at den er tilstrekkelig, og at den er fulgt i utførelsen.</p>
--	--	---